

Daňovky

Daňové a právní aktuality

Daně

Právo

Ze světa

Z judikatury

Krátce

Březen 2019

Editorial

V poslední době se vedou bouřlivé diskuse o odměňování úředníků finanční správy v návaznosti na výši doměřené daně. Berní úředníci jistě plní důležitou společenskou úlohu a je zcela na místě je efektivně motivovat. Správné nastavení motivačních schémat je však nesmírně složitou záležitostí. A v takových lze snadno udělat chybu, zejména pak ve veřejném sektoru. Nejen manažeři, i politici by tudíž měli vždy zvážit rovněž případné nezamýšlené důsledky zvoleného postupu.

Když mluvíme o důsledcích, bez ohledu na stanovené datum 30. března 2019 je budoucnost brexitu nejistá. Sázkové kanceláře odhadují pravděpodobnost odkladu vystoupení Velké Británie z EU na více než 90 %. A bylo by lehkomyslné tak vysokou pravděpodobnost ignorovat. Jak dlouhý bude případný odklad a jak celá situace nakonec dopadne, se ale teprve uvidí. Podniky a fyzické osoby, které brexit ovlivní, by nicméně měly postupovat obezřetně a mít připraven pohotovostní plán pro různé scénáře.

Rozmanitost v kontextu naší organizace je důležitou součástí strategie KPMG. V uplynulých měsících jste možná zaznamenali kampaň www.vyrostlyjsme.cz věnovanou našim úspěšným kolegyním. I na ni nyní navazujeme průzkumem Global Female Leaders Outlook. Jeho cílem je získat informace, postřehy a názory od žen v seniorních pozicích. Jste-li tedy žena ve vedoucí roli, velmi oceníme, pokud se průzkumu zúčastníte. Zapojit se můžete na adrese <https://surveys.kpmg.de/GFLO>. Předem děkujeme.

Patrick Leonard
Partner
KPMG Česká republika

2 | Daňové a právní aktuality – březen 2019

Novela DPH: Máme brát stravenky jako poukázky podléhající DPH?

Daňový balíček vrácený zpět Senátem do Poslanecké sněmovny, kde by měl být znovu projednáván 12. března 2019, obsahuje mimo jiné implementaci tzv. Vouchers Directive. Tato směrnice upravuje pravidla určující režim DPH při nakládání s poukázkami. Široce se diskutuje, co vše do kategorie poukázek ve smyslu této směrnice spadá. Jsou poukázkami pro účely DPH i běžné stravenky?

Veronika Výborná
vvyborna@kpmg.cz

Petra Němcová
pnemcova@kpmg.cz

Novela DPH definuje poukaz jako listinu, se kterou se poji povinnost ji přijmout jako úplatu za dodání zboží nebo poskytnutí služby. Dále musí být zřejmé, jaké zboží nebo služba má být poskytnuta a kým.

Důvodová zpráva k novele zákona o DPH specifikuje, že nová pravidla se nevztahují na tzv. slevové kupóny, které opravňují jejich držitele k získání slevy z ceny nákupu, ale neposkytují právo obdržet konkrétní zboží nebo službu. Tato specifikace slevového kupónu by si, dle našeho názoru, zasloužila upřesnění. Důvodová zpráva uvádí jako příklad slevového kupónu poukázku na 100 Kč, kterou spotřebitel získá zdarma z reklamního letáku a může ji uplatnit při nákupu zboží v obchodě. Dále pak jde o kupón, jenž při předložení v síti rychlého občerstvení opravňuje jeho držitele k získání druhého výrobku zdarma.

Otázka, zda stravenky naplňují definici poukazu pro účely DPH, je s blížícím se termínem očekávaného schválení daňového balíčku stále palčivější. Závěry ohledně režimu DPH u stravenek totiž mohou ovlivnit celou řadu zaměstnavatelů, zainteresovaná stravovací zařízení i distribuční a maloobchodní síť.

V případě, že stravenky představují pro účely DPH poukázky, bude jejich režim záviset na tom, zda půjde o poukázky jedno- či víceúčelové. Ukazatelem pro toto zařazení je, jestli se za poukázky dá pořídit zboží nebo služby spadající do jedné sazby DPH, nebo nikoli. Tuto klasifikaci je důležité provést již při vystavení poukázek, na ní pak závisí nejen režim DPH u vlastních poukázek, ale také u služeb souvisejících s jejich distribucí (zejména provize společností vystavujících poukázky a provize případných distributorů). Od režimu DPH u těchto výstupů se pak odvíjí i nárok na odpočet DPH u předmětných poskytovatelů.

Rozhodnutí, jakou sazbu DPH použít u zboží a služeb, které je za stravenky možno pořídit, však nemusí být vůbec jednoduché. Důvodem je nejen rozmanitost sortimentu, jež lze za stravenky získat (stravovací služby versus nákup potravin v maloobchodě), ale také současný bouřlivý legislativní vývoj. Například senátní návrh předložený v rámci daňového balíčku obsahuje také snížení sazby DPH u stravovacích služeb na 10 %. Čistě teoreticky, pokud by tedy dnes stravenky představovaly poukázky jednoúčelové, v případě snížení DPH na stravovací služby budou nově považovány za poukázky víceúčelové?

Odpověď na otázku, jak nakládat se stravenkami ve světle novely zákona o DPH, se snaží najít hned dva příspěvky předložené na březnový Koordinační výbor (profesní platforma Komory daňových poradců a Generálního finančního ředitelství cílící na vyjasnění nesrovnalostí v legislativě). Snad tedy budeme s příchodem jara

3 | Daňové a právní aktuality – březen 2019

moudřejší.

4 | Daňové a právní aktuality – březen 2019

© 2025 KPMG Česká republika, s.r.o., společnost s ručením omezeným založená dle právních předpisů České republiky a členská společnost globální organizace nezávislých členských společností KPMG, přidružených ke KPMG International Limited, soukromé anglické společnosti s ručením omezeným. Všechna práva vyhrazena.

Podpora pro průmyslový výzkum pokračuje novým programem TREND

Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR (tzv. Národní strategie RIS3) připravuje zcela nový program na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje s názvem TREND. Program navazuje na podporu už známých programů TRIO, APLIKACE a EPSILON.

Karin Stříbrská
kpmg@kpmg.cz

Kateřina Balabánová
katerinabalabanova@kpmg.cz
541 421 394

Nový program se zaměří na průmyslový výzkum a experimentální vývoj, především pak na rozvoj nových technologií a materiálů zvyšujících míru automatizace a robotizace (například nanotechnologie) a na využití digitálních technologií, jako jsou umělá inteligence či fotonika.

TREND, jakožto resortní program ministerstva průmyslu a obchodu, by měla implementovat Technologická agentura ČR. Ta předpokládá vyhlášení první veřejné soutěže v květnu 2019 s poskytováním podpory od roku 2020. Další veřejné soutěže vyhlásí v letech 2020–2023.

Celková alokace programu činí 15 mld. Kč na období 8 let (2020–2027). V návaznosti na významné financování ze státního rozpočtu budou mít i pražské subjekty možnost žádat o podporu, stejně jako v dosavadním programu TRIO.

Předpokládaná délka trvání projektů v tomto programu je maximálně 48 měsíců. Budou se do něho moci zapojit jak projekty jednotlivých podniků, tak ty realizované ve spolupráci s výzkumnými organizacemi. Nejvyšší povolená intenzita podpory se stanoví jako procento uznaných nákladů a vypočítá se pro každý projekt i příjemce a dalšího účastníka samostatně, přičemž nepřesáhne 70 %, resp. 80 % v souhrnu za všechny účastníky dle typu podporované aktivity. Program může podpořit pouze projekty, které odůvodněně předpokládají dosažení alespoň jednoho hlavního výsledku typu užitečný nebo průmyslový vzor, prototyp, funkční vzorek, software, poloprovoz, ověřená technologie a patent.

Více podrobností by měla přinést až květnová výzva.

ÚOOÚ odpovídá: kdy provádět posouzení vlivu na ochranu osobních údajů

Na otázku v titulku tohoto článku se pokusil odpovědět Úřad pro ochranu osobních údajů vypracováním „Seznamu druhů operací zpracování osobních údajů, které podléhají posouzení vlivu na ochranu osobních údajů“ (dále jen Seznam zpracování podléhajících posouzení).

Ladislav Karas
lkaras@kpmg.cz

Martina Okáčová
kpmg@kpmg.cz

Povinnost provádět posouzení vlivu na ochranu osobních údajů (tzv. DPIA – data protection impact assessment) je jednou z povinností, které ukládá nařízení GDPR správcům osobních údajů. Podle něj je nutné provést DPIA vždy, pokud je pravděpodobné, že určitý druh zpracování bude mít za následek vysoké riziko pro práva a svobody subjektů údajů, a to zejména s přihlédnutím k povaze, rozsahu, kontextu a účelům daného zpracování. Text samotného nařízení GDPR je však velmi abstraktní a obsahuje neurčité právní pojmy. Správce osobních údajů tak ponechal ve značné nejistotě.

Výklad se již před časem pokusil sjednotit Evropský sbor pro ochranu osobních údajů (dříve tzv. pracovní skupina WP29), který vypracoval „Pokyny pro posouzení vlivu na ochranu údajů a stanovení, zda je pravděpodobné, že zpracování údajů bude mít za následek vysoké riziko“. Obsahují seznam devíti kritérií, podle nichž by mělo být možné určit, kdy je nutné DPIA zpracovat a kdy nikoliv. Ani tyto pokyny však zcela konkrétní odpověď správcům nepřinesly, zejména v hraničních případech.

Český Úřad pro ochranu osobních údajů nyní zveřejnil finální podobu Seznamu zpracování podléhajících posouzení, a to přesně do roka a do dne od vydání první verze tohoto dokumentu pro veřejnou diskuzi. Seznam určuje charakteristiky zpracování osobních údajů, pomocí kterých by měl správce popsat operace zpracování osobních údajů, a následně s jejich pomocí stanovit, zda se jedná o zpracování s vysokou mírou rizika pro práva a svobody subjektů údajů. Ta se přitom určuje podle definovaných stupnic, které ke každé charakteristice přiřazují určité kritické, významné a nízké hodnoty.

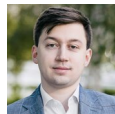
Uvedený Seznam zpracování podléhajících posouzení již schválil Sbor pro ochranu osobních údajů. Jak však sám Úřad pro ochranu osobních údajů připouští, ani uvedený materiál není zcela vyčerpávající a může podléhat změnám nebo doplněním vyplývajícím z rozvoje technologií, změny právních předpisů apod. Spolu s dříve vydaným Seznamem operací zpracování osobních údajů, které naopak nepodléhají posouzení vlivu na ochranu osobních údajů, by však správci měli konečně mít k dispozici jasnější návod, kdy DPIA zpracovat, a kdy to naopak nezbytně nutné není.

Revoluce v poskytování informací investorům?

V průběhu února zveřejnily Evropské orgány dohledu (ESAs) výsledek veřejné konzultace o náležitostech sdělení klíčových informací (KID). Ty se povinně poskytují retailovým investorům podle nařízení o sděleních klíčových informací týkajících se strukturovaných retailových investičních produktů a pojistných produktů s investiční složkou (PRIIPs). Co z konzultace vyplývá, a přibudou nové povinnosti pro tvůrce KID?

Filip Horák
kpmg@kpmg.cz

Pavel Martiník
kpmg@kpmg.cz

Veřejná konzultace, která se konala pod patronátem ESAs v závěru loňského roku, se zabývala možnými modifikacemi k povinným náležitostem KID. Tato sdělení klíčových informací jsou poskytována retailovým investorům před tím, než vloží finanční prostředky do strukturovaných retailových investičních produktů nebo pojistných produktů s investiční složkou. Obsahují mimo jiné typové vymezení investora, pro kterého je daný produkt určen, rizikový profil produktu a informaci o jeho nákladovosti. KID má vysoce unifikovaný formát a jeho délka nesmí přesáhnout tři strany A4. KID se nicméně v současné době nemusí připravovat pro standardní investiční fondy. Tato výjimka přestane platit na konci roku 2019.

ESAs ve své zprávě navrhuje několik úprav v povinných náležitostech KID. Jde zejména o zavedení standardizovaných přesných formulací do tohoto sdělení. Ačkoliv ESAs na začátku veřejné konzultace navrhovaly i další změny, například aby se mezi povinné náležitosti KID přidaly rovněž scénáře výkonnosti produktu v minulosti, tyto změny se nakonec na základě podnětů odborné veřejnosti do finální verze nepromítnou.

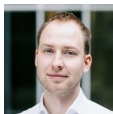
ESAs tak budou navrhovat, aby se rozšířily možnosti pro sdělení performance fees, tedy poplatků, které investor platí pouze v případě, že nástroj splní výkonnostní kritéria. Dalším návrhem je zohlednění specifika produktů obsahujících tzv. autocallable features, u kterých nelze dopředu určit, kdy budou odkoupeny.

Vzhledem k blížícímu se konci výjimky KID pro standardní fondy, připravily ESAs také návrhy na změny v PRIIPs. Ty reflektují aktuální informační dokumenty používané v souvislosti se standardními investičními fondy. Jde například o uvedení názvu orgánu dohledu, který investiční společnosti obhospodařující standardní fond vydal povolení nebo o možnost uvedení označení skupiny, do které tato investiční společnost patří.

Je otázkou, jaké změny nakonec budou pro strukturu KID schváleny. Ze závěrů konzultace vyplývá, že se mohou dotknout všech produktů, k nimž se KID nyní připravuje.

Otazníky nad chystanou úpravou whistleblowingu

Současný vládou projednávaný návrh zákona o ochraně oznamovatelů je dalším z pokusů o komplexní právní úpravu tzv. whistleblowingu, tedy oznamování protiprávního jednání, zpravidla ze strany zaměstnanců. Ochrana oznamovatelů má být vlajkovou lodí protikorupčních opatření současné vlády. V rámci připomínkového řízení sklídl ale návrh zákona nemalou kritiku, mimo jiné i od jednotlivých vládních resortů, včetně ministerstva spravedlnosti. V čem návrh spočívá a co mu kritici vyčítají?

Ladislav Karas
lkaras@kpmg.cz

Václav Bělohoubek
kpmg@kpmg.cz

Obsah navrhovaného zákona lze shrnout do tří základních bodů. Za prvé mají být umožněny nové způsoby oznámení protiprávních jednání, za druhé má být v zákoně výslovně zakotvena ochrana oznamovatelů a za třetí má vzniknout Agentura na ochranu oznamovatelů jakožto nový specializovaný orgán.

Návrh především rozlišuje vnitřní oznámení (adresované přímo zaměstnavateli) a oznámení vnější (tj. hlášení třetímu subjektu, například policii). Zaměstnavatelům, kteří naplní určitá kritéria (např. mají více než 50 zaměstnanců, kteří jsou povinnými osobami dle zákona AML atd.), návrh stanoví povinnost zavést vnitřní oznamovací systém, který zaměstnancům umožní hlásit protiprávní jednání, stanoví opatření k jejich ochraně a umožní utajení totožnosti oznamovatele. Novým způsobem vnějšího oznamování má být hlášení učiněné u Agentury na ochranu oznamovatelů. Ta má být jakýmsi prostředníkem mezi oznamovatelem a orgány, které protiprávní jednání vyšetřují. Zřizovaná Agentura se má stát organizačním útvarům ministerstva spravedlnosti a k jejím hlavním úkolům má patřit osvětová a poradenská činnost, přijímání oznámení, informování příslušných orgánů a vydávání osvědčení oznamovatelům, že na základě jejich hlášení informovala příslušný orgán o podezření na protiprávní jednání.

Vůči oznamovatelům a osobám jim blízkým zákon výslovně zakazuje uplatňovat jakákoliv odvetná opatření např. propuštění z pracovního poměru, snížení mzdy, přeložení na jinou pozici a podobně.

Kritici navrhovaného zákona upozorňují zejména na skutečnost, že příprava zákona nekonceptně předchází související evropskou směrnici, která dosud nemá finální podobu. Snadno se tak může stát, že český zákon bude s později přijatou směrnicí v rozporu, místo aby z ní obsahově vycházel. Ze samotného obsahu návrhu připomínkovým místům nejvíce vadí postavení Agentury na ochranu oznamovatelů. Té se předně vyčítají vysoké náklady na zřízení a provoz, které mají činit v prvním roce fungování 22 milionů a poté 11 milionů ročně. Kritikům navíc není úplně jasný ani její význam, protože oznamovatelé se již dnes mohou obracet na policii a jiné příslušné orgány přímo, což bude ve výsledku vždy rychlejší než oznámení skrze Agenturu. Jakožto součást ministerstva spravedlnosti navíc Agentura nebude fakticky nezávislá a kritici se obávají i korupčního rizika při posuzování podnětů oznamovatelů.

Pomyslný míč je proto nyní na straně vlády, aby se s připomínkami vypořádala, než svůj návrh zákona předloží Poslanecké sněmovně.

8 | Daňové a právní aktuality – březen 2019

Jak tvrdý brexit dopadne na zaměstnávání a pobyt Britů v ČR

Na konci března uplynou dva roky od chvíle, kdy Spojené království oznámilo záměr vystoupit z Evropské unie. Pokud do uvedeného termínu britský parlament neschválí dohodu o podmínkách vystoupení z EU, vstoupí v platnost vládní návrh zákona o úpravě některých vztahů v souvislosti s vystoupením Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z Evropské unie („zákon o brexitu“). Ten mimo jiné upravuje podmínky zaměstnávání a pobytu britských občanů na území ČR v případě brexitu bez dohody.

Matej Mihálik
kpmg@kpmg.cz

Kateřina Randlová
kpmg@kpmg.cz

Dohoda o vystoupení v současné podobě stanoví, že po dobu přechodného období (do 31. prosince 2020) se bude na Spojené království i nadále aplikovat právo EU včetně pravidel volného pohybu osob, jak tomu bylo doposud.

Nebude-li dohoda schválena a brexit odložen, z britských občanů se okamžikem vystoupení země z EU stanou cizinci z třetích zemí. Aby dopady této změny nebyly příliš intenzivní, upravuje zákon o brexitu po přechodné období zvláštní režim, který poskytuje britským občanům na území ČR výhodnější podmínky než ostatním cizincům.

Zákon o brexitu stanoví, že po britských občanech nebo jejich rodinných příslušnících nebude Česko požadovat žádné povolení k zaměstnání, pokud jejich pracovněprávní vztah započal ještě před brexitem. To samozřejmě platí pouze po dobu přechodného období, po jeho uplynutí musí britští občané tímto povolením disponovat. I během přechodného období však musí mít povolení k pobytu.

Zákon o brexitu umožňuje zažádat o tzv. přechodný pobyt na dobu delší než tři měsíce. Podle této úpravy má občan Spojeného království či jeho rodinný příslušník, který získal potvrzení o přechodném pobytu nebo o jeho vydání požádal před brexitem, právo pobývat na území ČR. To může využívat až do skončení přechodného období nebo dokud jeho potvrzení o přechodném pobytu nezanikne nebo nebude zrušeno.

Vedle přechodného pobytu upravuje zákon o brexitu také institut povolení k dlouhodobému a trvalému pobytu. U těch přiznává britským občanům určité výhody. Žadatel o dlouhodobý pobyt např. nemusí splňovat podmínku předchozího pobytu na základě dlouhodobého víza, tj. dokládat vízum k pobytu nad 90 dní. Žadateli o trvalý pobyt se speciálně započítává doba přechodného pobytu do požadované doby nepřetržitého pobytu, a dále nemusí předkládat doklad prokazující znalost českého jazyka.

V neposlední řadě zákon o brexitu upravuje nabývání českého občanství občany Spojeného království v případě, že žádost podají před brexitem. Podmínkou pro udělení občanství je povolení trvalého pobytu na českém území v délce tří let pro občany Evropské unie a v délce pěti let pro ostatní cizince. Na občana Spojeného království, který podal žádost o státní občanství před brexitem, se bude stále nahlížet jako na občana Evropské unie a bude se proto na něj vztahovat požadavek kratší doby trvalého pobytu, tj. tři roky.

Dodnes není jasné, kdy a v jaké formě Spojené království z Evropské unie vystoupí. Doporučujeme proto britským

9 | Daňové a právní aktuality – březen 2019

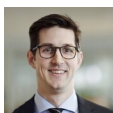
občanům pracujícím v České republice zažádat co nejdříve alespoň o vydání potvrzení o přechodném pobytu, aby byl jejich pobyt na našem území v případě tvrdého brexitu legalizován.

10 | Daňové a právní aktuality – březen 2019

© 2025 KPMG Česká republika, s.r.o., společnost s ručením omezeným založená dle právních předpisů České republiky a členská společnost globální organizace nezávislých členských společností KPMG, přidružených ke KPMG International Limited, soukromé anglické společnosti s ručením omezeným. Všechna práva vyhrazena.

Brexit změny uplatňování srážkových daní a zajištění daně

Spojené království se snaží znovu otevřít jednání o brexitové dohodě s EU. Prozatím neúspěšně. Pokud britský parlament dohodu neschválí, s velkou pravděpodobností dojde k tvrdému brexitu. Na tuto variantu se Česká republika připravuje tzv. zákonem o brexitu.

Filip Svoboda
fsvoboda@kpmg.cz

Kateřina Cigánková
kcigankova@kpmg.cz
222 123 664

Tento zákon už prošel hlasováním v Parlamentu a čeká na podpis prezidenta. Jeho účinnost má nastat, jakmile pro Velkou Británii již nebude použitelná Smlouva o Evropské unii ani Smlouva o fungování Evropské unie a zároveň nevstoupí v platnost dohoda o podmínkách vystoupení Velké Británie z EU, tedy dnem, kdy by nastal zmíněný tvrdý brexit.

Zákon řeší zejména otázky spojené s volným pohybem občanů, přístupem na trh práce, veřejným zdravotním pojištěním, existujícím penzijním připojištěním a stavebním spořením. Upravuje ale také otázku daně z příjmů, kdy stanovuje, že rezident Velké Británie se považuje za daňového rezidenta členského státu EU, a to za zdaňovací období, v němž tento zákon nabyl účinnosti. Tímto se stanovuje přechodné období, po které budou pro britské občany stále platit dohody a směrnice EU. Toto ustanovení však neplatí pro daň vybíranou srážkou a pro zajištění daně, zde se bude vycházet z principu, že rezidenti Velké Británie už nejsou rezidenty členské země EU.

Ustanovení o srážkové dani bude mít pravděpodobně zásadní dopad na příjmy, které standardně podléhají srážkové dani a jsou vypláceny do Spojeného království, tj. například podíly na zisku (dividendy), licenční poplatky a úroky. V současné době se zdanění těchto plateb řídí směrnicemi EU zavedenými do českého zákona. Podle těchto ustanovení jsou příjmy vyplácené do zahraničí v České republice osvobozeny od srážkové daně, pokud splňují podmínky stanovené ve směrnici, respektive v zákonu.

Odchodem Velké Británie bez dohody směrnice EU však v podstatě ze dne na den přestanou platit, resp. nebude možné uplatnit výše zmíněné osvobození od daní z příjmů. Zdanění příjmů se následně bude řídit primárně pravidly stanovenými ve smlouvě o zamezení dvojího zdanění uzavřené mezi Českou republikou a Spojeným královstvím. Například dividendy vyplácené z ČR do Velké Británie tak budou podléhat srážkové dani ve výši 15 % nebo 5 %.

Splnění podmínek pro osvobození se obecně posuzuje ke dni rozhodnutí valné hromady o výplatě dividend případně o výplatě záloh na dividendy, bez ohledu na to, kdy budou reálně vypláceny. Z návrhu zákona tedy lze dovodit, že osvobození dividend vyplácených do Spojeného království by bylo možné uplatnit pouze, pokud valná hromada rozhodne o výplatě dividend (zálohy na dividendy) ještě před vystoupením Velké Británie z EU bez uzavření dohody (s největší pravděpodobností do 29. března 2019).

Pozor na licenční poplatky a úroky. Zbystřit by měli zejména poplatníci, kterým bylo vydáno rozhodnutí o přiznání osvobození příjmů z licenčních poplatků a úroků z úvěrového finančního nástroje. Vzhledem k tomu, že přestanou platit obecné podmínky stanovené ZDP, s největší pravděpodobností skončí také platnost samotných rozhodnutí,

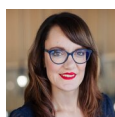
a to bez ohledu na to, na jak dlouhou dobu byla vydána.

Zákon se zaměřil také na situaci, kdy jsou podíly na zisku vypláceny ze Spojeného království do České republiky. V tomto případě se Velká Británie považuje za členský stát EU do konce zdaňovacího období, ve kterém zákon pozbývá platnosti (tj. 31. prosince 2020). Dividendy plynoucí ze Spojeného království tak budou moci poplatníci osvobodit od srážkové daně do konce roku 2020. Výjimkou jsou poplatníci s hospodářským rokem, u nichž lze osvobození uplatnit do konce zdaňovacího období, které započalo v roce 2020 (před 31. prosincem 2020).

12 | Daňové a právní aktuality – březen 2019

Zadržování nesporné části nadměrného odpočtu je protiústavní

Ústavní soud v nálezu z minulého týdne zvrátil negativní postoj Nejvyššího správního soudu k částečnému vrácení nesporné části nadměrného odpočtu. Pokud jsou zadržovány též nesporné části nadměrného odpočtu, jde podle něj o protiústavní zásah do vlastnického práva. Správce daně je povinen ve prospěch daňového subjektu o nesporné části nadměrného odpočtu rozhodnout.

Jana Fuksová
jfuksova@kpmg.cz

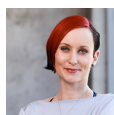
Zadržování vysokých nadměrných odpočtů na DPH kvůli několika sporným fakturám způsobilo vrásky a problémy s cashflow nejednomu daňovému subjektu. Finanční správa se bránila, že daňový řád jí nedává jinou možnost. [To odmítl Krajský soud v Ostravě a uložil finančnímu úřadu vydat částečný platební výměr](#). Oproti tomu [Nejvyšší správní soud](#) dal za pravdu finanční správě. Daňový řád dle jeho závěrů neumožňuje správci daně částečný platební výměr vydat, a to ani na žádost.

Ústavní soud, který v daňových věcech zastává obvykle zdrženlivý přístup, tentokrát zakročil. Jednoznačně dovodil, že zadržování nesporné části nadměrného odpočtu ve výši několika desítek milionů korun je protiústavním zásahem do vlastnického práva. S rozhodnutím přitom nečekal na posouzení podobné otázky optikou evropského práva ze strany Soudního dvora Evropské unie, který předběžnou otázku obdržel již v květnu loňského roku. Otázku ústavnosti lze totiž oddělit od otázky interpretace unijního práva.

Na rozdíl od Nejvyššího správního soudu spatřuje Ústavní soud cestu k vydání částečného platebního výměru v samotném daňovém řádu. Ten umožňuje posuzovat daň buď ve vztahu k období, nebo ve vztahu k jednotlivým skutečnostem. Přestože daňový řád výslovně neuvádí možnost vydat částečný platební výměr, dle Ústavního soudu tomu nic nebrání. Částečný platební výměr je přitom jediná ústavně konformní možnost správce daně, jak podobné situace řešit. Jedním dechem soud dodává, že částečný platební výměr je možné vydat pouze ve prospěch daňového subjektu, nikoli v jeho neprospěch.

Přelomové rozhodnutí: Náhrady za dovolenou patří do odpočtu na výzkum a vývoj

Krajský soud v Hradci Králové vydal rozsudek (31 Af 23/2016-76), ve kterém se zabýval problematikou odpočtu na podporu výzkumu a vývoje (VaV). Můžeme ho označit za přelomový, protože vyvrací dosavadní přístup finanční správy. Na rozdíl od ní je soud toho názoru, že náhrady za dovolenou představují součást mzdových nákladů, které do odpočtu na VaV jednoznačně patří.

Hana Greiff
hcurikova@kpmg.cz

Linda Šutová
lsutova@kpmg.cz
222 123 756

Správce daně a Odvolací finanční ředitelství sdíleli názor, že v rámci odpočtu na VaV nelze uplatnit náhradu mzdy za dovolenou zaměstnanců podílejících se na projektu výzkumu a vývoje. Jejich hlavním argumentem bylo, že snížit daňový základ formou odpočtu je možné pouze v případě, kdy náklady přímo souvisí s řešením projektu. Náhrada mzdy za dovolenou však podle zástupců finanční správy tuto podmínku nesplňuje, protože po dobu dovolené zaměstnanec výzkumnou či vývojovou aktivitu nevykonává. Skutečnost, že výplatu náhrady za dovolenou nařizuje zákoník práce, je podle finanční správy v tomto případě irelevantní.

Tato problematika byla také předmětem projednávání na Koordináčním výboru GFŘ a KDPČR, o kterém jsme psali v roce 2015. Komora daňových poradců tehdy zastávala opačný názor než zástupci finanční správy, a jelikož ti trvali na svém závěru, byl příspěvek uzavřen s rozporem. Krajský soud nyní potvrdil názor Komory.

Soud zdůraznil, že náhrada za dovolenou je povinný zákonný náklad práce stejně jako mzda nebo odvody na sociální a zdravotní pojištění, které se standardně do odpočtu na VaV zahrnují. Dle soudu neexistuje žádný racionální důvod, proč by náhrady za dovolenou měly být posuzovány odlišně. Navíc je podle názoru soudu čas strávený na dovolené nezbytný k tomu, aby zaměstnanec mohl plnit svou roli při realizaci projektu výzkumu a vývoje. Náklad v podobě náhrady za dovolenou by měl být v rámci odpočtu krácen jen v případě, že se zaměstnanec podílí i na jiných činnostech nesouvisejících s projektem výzkumu a vývoje.

Uvedenou argumentaci soud podpořil také tvrzením, že chtěl-li zákonodárce náhrady za dovolenou z nákladů zahrnovaných do odpočtu na VaV vyloučit, měl tak explicitně učinit v zákonné úpravě. Z dosavadního znění zákona o daních z příjmů žádné takové omezení dle soudu dovodit nelze.

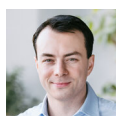
Spor nyní míří k Nejvyššímu správnímu soudu. Pokud ten závěr potvrdí, půjde – po mediálních zprávách z poslední doby – o další náznak nového pozitivního trendu, který snad v oblasti odpočtů na výzkum a vývoj nastává.

Trestání v daních

Nejvyšší správní soud v nedávném rozsudku potvrdil, že pokuta za opožděné podání daňového přiznání má povahu trestní sankce. Je-li to pro „pachatele“ příznivější, uplatní se při ukládání pokuty navzdory výslovným přechodným ustanovením pozdější právní úprava. To může v praxi znamenat snížení pokuty až na desetinu.

Jana Fuksová
jfuksova@kpmg.cz

Petr Janíček
pjanicek@kpmg.cz

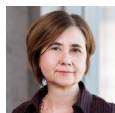
Soud se v kauze sp. zn. 9 Afs 197/2018 zabýval případem fyzické osoby, která měla vedle příjmů ze zaměstnání příjmy z kapitálového majetku, ovšem jen drobné. Z jejich titulu byla povinna podat přiznání k dani z příjmů. To však učinila až s dvouletým zpožděním. Jádrem sporu s finančním úřadem se stala výše pokuty za opožděné tvrzení daně. V mezitím totiž začala platit nová mírnější právní úprava, která v podobných případech snižovala pokutu na jednu desetinu. Přechodná ustanovení však jasně uvádí, že mírnější sankce se použije až pro daňové povinnosti za zdaňovací období po účinnosti novely.

Nejprve bylo třeba posoudit, zda má pokuta za opožděné tvrzení daně povahu trestní sankce. Zde došel soud k závěru, že účel této sankce je represivní a odstrašující jako postih za jednání v rozporu se zákonem. Naopak nejde o peněžní kompenzaci škody způsobené státu opožděnou úhradou daně. Takový charakter mají například úroky z prodlení, které se za trestní sankci nadále nepovažují.

Na pokutu za opožděné tvrzení daně je proto nutno aplikovat ústavní zásady ukládání trestů vyplývající mimo jiné z Listiny základních práv a svobod. Obdobně jako dříve v případě penále Nejvyšší správní soud potvrdil, že tyto základní principy mají přednost před výslovným zněním zákona. V dané situaci se tedy aplikuje zásada použití pozdější právní úpravy ve prospěch daňového subjektu, a to i přes výslovné znění přechodného ustanovení novely zákona o daních z příjmů. Pro daňový subjekt to v konkrétním případě znamená snížení pokuty o 90 %. Přestože takto významné zmírnění je možné jen u fyzických osob, u nichž více než polovinu základu daně z příjmů tvoří příjmy ze závislé činnosti, přináší rozsudek další potvrzení, že i na daňové sankce se uplatní zásady ukládání trestů.

Stručné aktuality, březen 2019

Daňové a právní novinky posledního měsíce jednou nebo dvěma větami.

Lenka Fialková
lfialkova@kpmg.cz

KRÁTCE Z DOMOVA

- Ve Sbírce zákonů vyšla novela zákona o Rejstříku trestů a zároveň novela vyhlášky o náležitostech formulářů žádosti o opis nebo výpis z evidence Rejstříku trestů a žádosti o opis z evidence přestupků (č. 42/2019 a 43/2019 Sb.).
- Poslanecká sněmovna zveřejnila program další schůze. Zahájí 5. března a bude trvat do 29. března 2019. Daňový balíček s pozměňovacími návrhy Senátu by měl být projednáván 12. března. Na programu schůze není dohoda MLI, smlouva o zamezení dvojího zdanění s Koreou, novela EET ani novela zákona o investičních pobídkách.
- Vláda projednala návrh usnesení na učinění dvou Prohlášení o datu účinnosti Úmluvy o vzájemné správní pomoci v daňových záležitostech pro výměnu informací, a to jednak podle Mnohostranné dohody příslušných orgánů o automatické výměně informací o finančních účtech; a podle Mnohostranné dohody příslušných orgánů o automatické výměně zpráv podle zemí.
- Vláda projednala a schválila návrh zákona, kterým se mění některé zákony v oblasti regulace na finančním trhu. Vládní návrh zákona byl předložen k projednání Poslanecké sněmovně a je evidován jako Sněmovní tisk 398.
- Generální finanční ředitelství vydalo Informaci k některým daňovým souvislostem možné změny kategorizace účetních jednotek dle § 1b ve spojení s § 1e zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve zdaňovacím období započatém v roce 2018. Podle zatřídění do příslušné velikostní kategorie jsou některé účetní jednotky osvobozeny od určitých povinností vyplývajících ze zákona o účetnictví, například mít účetní závěrku ověřenou auditorem. Toto může pak mít vliv na lhůtu pro podání daňového přiznání příslušné jednotky.

KRÁTCE ZE ZAHRANIČÍ

- Evropská komise zveřejnila stručné praktické pokyny k celním dopadům vystoupení Spojeného království z EU. Týkají se především dopadů vývozních a dovozních aktivit včetně návrhu, jak postupovat při přípravě na tyto změny.
- Rada ministrů financí ECOFIN se na svém únorovém zasedání věnovala i otázkám hlasování v daňových záležitostech na úrovni EU. Z jednání vyplynulo, že iniciativa Evropské komise navrhuující zrušení jednomyslnosti při hlasování o daňových záležitostech nemá mezi členskými státy podporu.
- Evropský soudní dvůr vydal dvě důležitá rozhodnutí. Týkají se výkladu pojmů „skutečný vlastník“ a „zneužití práva“ při aplikaci osvobození od srážkové daně podle směrnic o společném zdanění mateřských

a dceřiných společností a zdanění úroků a licenčních poplatků mezi přidruženými společnostmi. Šlo o případ, kdy dceřiná společnost platí úroky a dividendy společnosti mateřské, která je následně vyplácí další společnosti ve skupině mimo EU. Podrobnější rozbor rozsudků přineseme v dalším čísle.

- Dne 13. a 14. března 2019 se v Paříži uskutečnila veřejná konzultace k materiálu OECD, který navrhuje změny v přístupech ke zdaňování digitální ekonomiky v rámci stávajících pravidel mezinárodního zdanění (smlouvy o zamezení dvojího zdanění a převodní ceny). Konzultační dokument obsahuje dva pilíře. První pilíř se týká revize pravidel pro alokaci práv zdanění mezi státy, druhý pilíř pravidel pro alokaci zisku, která by se zakládala na účasti uživatelů, marketingových nehmotných aktivech nebo významné ekonomické přítomnosti. Paralelně probíhají další jednání na úrovni EU a v jednotlivých členských státech. Ta se týkají zavedení digitální daně, která by nevycházela ze smluv o zamezení dvojího zdanění. Její výše by byla odvozena od příjmů z vybraných digitálních aktivit bez ohledu na jejich ziskovost.
- Slovenské ministerstvo financí vydalo pokyn k dokumentaci převodních cen. Pokyn rozděluje dokumentaci do tří kategorií: úplná dokumentace (úplný master a local file), základní dokumentace (zjednodušený master a local file) a zjednodušená dokumentace (náležitosti dokumentace jsou nově uvedeny v příloze pokynu). Pokyn se vztahuje na zdaňovací období začínající v roce 2018, ale umožňuje odklad do 30. června 2019, kdy lze dokumentaci předložit v souladu s předchozím pokynem.

[LinkedIn](#) | [Twitter](#) | [Facebook](#) | [Instagram](#)

www.kpmg.cz

Tel.: +420 222 123 111

Informace zde obsažené jsou obecného charakteru a nejsou určeny k řešení situace konkrétní osoby či subjektu. Ačkoliv se snažíme zajistit, aby poskytované informace byly přesné a aktuální, nelze zaručit, že budou odpovídat skutečnosti k datu, ke kterému jsou doručeny, či že budou platné i v budoucnosti. Bez důkladného prošetření konkrétní situace a řádné odborné konzultace by neměla být na základě těchto informací činěna žádná opatření.

© 2025 KPMG Česká republika, s.r.o., a Czech limited liability company and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.